

תזריע מצורע

העלון יוצא במהדורה מקוונת בלבד. מי שיכול להפיץ - יבורך!

"וַיִּצְוֶה הַפָּהַן וְלָקַח לְמִטְהָר שְׁתֵּי צַפְרִים חִיּוֹת טְהוֹרוֹת" (ד, ז).

מבאר רש"י: "לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפורים, שמפוטפטין תמיד בצפצוף קול".

מקשה רבינו יוסף חיים זצוק"ל, בספרו "בן יהודע":

נאמר בעמוס (ד, ג): "כי הנה יוצר הרים ובורא רוח ומגיד לאדם מה שיחול". וצריך להבין, מה הקשר בין תחילת הפסוק המדבר על כך שהקב"ה יוצר הרים ובורא רוח, לבין סיומו המתייחס לכח הדיבור של האדם?

והוא מיישב זאת באמצעות שאלה נוספת: מדוע ברא הקב"ה הרים בעולמו? וכי לא היה נוח יותר ליצור עולם מישורי, במקום כל העלויות והירידות המכבידות כל כך? אלא, שברור לכל בר דעת שההרים נועדו להגן מפני הרוחות, מאחר ואם לא היו הרים בעולם אי אפשר היה לקיים שום מקום ישוב, מפני הרוח ההורסת כל חלקה טובה, כפי שמתרחש מפעם לפעם ביבשת אמריקה, הסובלת מסופות הוריקן, המחריבות את בתיהם של מיליוני בני אדם שנאלצים לברוח כדי להגן על חייהם ולאחר מכן חלקם נותרים בחוסר כל.

ואם כך, הרי לנו קושיה נוספת - למה נבראה הרוח? הלא במקום לברוא רוחות, ואז ליצור הרים שיעצרו אותן, היה אפשר לא לברוא רוחות ולא הרים?

משיב על כך ה"בן איש חי", שהרוח נבראה כדי לומר לאדם: ראה מה אפשר לעשות עם רוח!... גם דיבורו של האדם הוא רק "רוח ממללא" - רוח היוצאת מפיו, אבל בכוחה להרוס את העולם כולו.

זהו "כי הנה יוצר הרים ובורא רוח", שהקב"ה יצר הרים מפני שהוא ברא את הרוח, וכל זה למה "ומגיד לאדם מה שיחול", הקב"ה מראה לאדם ע"י הרוח, מה בכוחו לחולל עם הפה ועם כח הדיבור שנתן בו.

(להתעדן באהבתך)

"כִּי תְּבֹאוּ אֶל אֶרֶץ פְּנֵי אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם לְאֶחָהּ וְנִתְּתִי נֶגַע צָרַעַת בְּבֵית אֶרֶץ אַחֲזַתְכֶם" (יד, לד).

מפרש רש"י ("ע"פ המדרש רבה): "בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותן הבית ומוצאן".

לכאורה יש להתפלא: אם רצון הקב"ה לתת אוצרות לישראל, לא מצא דרך אחרת אלא רק על ידי נגעים?

אין זאת - **אמר הגאון רבי יחיאל מיכל עפשטיין זצ"ל, אב"ד נובהרדוק ובעל 'ערוך השולחן'** - אלא שהיה ענין מיוחד לתת לישראל את אוצרות האמוריים דווקא בדרך זו!

שהרי כך אמר דוד המלך בתהלים (קט, עא-עב): "טוב לי כי עוניתי למען אלמד חוקיך. טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף", ולכאורה יש מקום לתמוה על דבריו: מילא אדם עשיר ומלא בכל טוב וזהב וכסף, והוא עוסק בתורה - יכול לומר 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף', וגאים הדברים למי שאומרם, אבל עני העוסק בתורה אינו יכול לומר כך, שהרי מנין יודע העני את טעם הזהב והכסף כדי שיכול לומר שטעם התורה עדיף בעיניו, ודוד הרי היה אז בימי עניו, שהרי מקדים ואומר 'טוב לי כי עוניתי', ואיך אומר הוא 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף?' ודוחק לומר שכוונתו לאלפי זהב וכסף שהיו לו בתקופה קודמת.

אלא, יש לפרש בדרך דרש, שהרי שני סוגי נסיונות עומדים לפני האדם: נסיון העושר ונסיון העוני. שני נסיונות קשים הם, אך מביניהם קשה יותר נסיון העושר מנסיון העוני, שכן עושר מביא לידי כפירה, כפי שנאמר (משלי ל, ט): "פן אשבע וכחשתי ואמרת מי ה' ", וזו כוונת מה שאמר חז"ל (הגיגה ט): "יאה עניותא לישראל - אין הכוונה כפשוטה, אלא שמבין שני סוגי הנסיונות, עדיף לישראל נסיון העוני ולא נסיון העושר, שעלול להביא לכפירה.

והנה, מצינו במסכת אבות (ד, ט): "כל המקיים את התורה מעוני - סופו לקימה בעושר", ואף כאן בודאי שאין לפרש כפשוטו, כלומר שזוהי הבטחה לעתיד גשמי טוב יותר, שהרי אנו רואים בעינינו כמה וכמה שקיימו את התורה מעוני ולא זכו לקימה מעושר, אלא הכוונה למי שזכה לקיים את התורה מעוני, שזוהי הנסיון הקטן, יוכל לבטוח שגם בנסיון העושר יוכל לעמוד, אבל מי שלא קיים את התורה מעוני - קל וחומר שלא יוכל לקימה מעושר, כי כאמור נסיון העושר קשה הוא מנסיון העוני.

וזו כוונת הפסוק כאן: "כי תבואו אל ארץ כנען" - שהם סוחרים ועשירים גדולים, של עושרם והונם מיועד עבורכם לאחוזת עולם, אך מכיוון שחשש הקב"ה שישראל לא יעמדו בנסיון הקשה של העושר, על כן לפני כן "ונתתי נגע צרעת", וכאשר תעמדו בנסיון היסורים, שהם יסורי עוני, אזי תוכלו לעמוד גם בנסיון העושר, ואז תהיה הארץ ל"ארץ אחוזתכם", שתישאר שלכם לעולם! (כמוצא שלל רב)

"דִּבֶּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֲשֶׁה פִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר" (ב, ב).

מובא במדרש תנחומא (תזריע, סימן א): 'התינוק הזה, עד שלא יצא ממעי אמו, הקב"ה מצוה עליו: מזה אכול ומזה לא תאכל, וזה לכם הטמא. ומשהוא מקבל עליו במעי אמו את כל המצוות שבתורה, אחר כך נולד, שנאמר אשה כי תזריע וילדה זכר'.

ביאר הגאון רבי שלמה קלוגר זצ"ל מבראדי, שהמדרש התקשה: מה ענין סמיכת פרשת "אשה כי תזריע" לסוף הפרשה הקודמת, פרשת שמיני, שם הוזהרו ישראל מאכילת שקצים ורמשים הטמאים? כדי ליישב זאת, כתב המדרש שהקב"ה מזהיר את הולד במעי אמו מה יאכל ומה לא יאכל, ואם מקבל עליו כל זה - נולד, אך אם אינו מקבל עליו עול קיום מצוות הללו - אינו נולד, אלא נעשה נפל.

ועדיין תמה רבי שלמה קלוגר: מאחר ומשביעים את התינוק במעי אמו שישמור את כל התורה, מדוע מזהירו הקב"ה בפרטות דוקא על איסור אכילת שקצים ורמשים יותר מכל התורה?

יישוב נאה אמר על כך הגאון רבי אלימלך אשכנזי זצ"ל, גאב"ד מעלבונן:

בירושלמי בברכות (פ"ט ה"ב) נאמר: 'אליהו שאל לרבי נהוריי: מפני מה ברא הקב"ה שקצים ורמשים בעולמו? אמר לו: לצורך נבראו. בשעה שהבריות חוטאין, הוא מביט בהן ואומר: מה אלו שאין בהן צורך הרי אני מקיימן, אלו שיש בהן צורך לא כל שכן, עכ"ל.

והיינו, שהקב"ה מקיים בעולם את האדם החוטא, מחמת הקל וחומר משקצים ורמשים שמקיימם אף על פי שאין בהם צורך. ואולם, קל וחומר זה לא שייך אלא במי שנזהר שלא לאכול שקצים ורמשים, שכיון שאינו אוכלם מוכיח שאין להם צורך בעולם. אבל האוכל שקצים, הרי אצלו לא שייך אצלו הק"ו, שהרי 'לשיטתו' יש להם צורך בעולם - כדי לאוכלם!

ועל כן משביעים את התינוק במיוחד, עוד בטרם צאתו לאויר העולם, שלא יאכל שקצים ורמשים, כדי שתהיה לו זכות קיום בעולם, אף אם ישל בחטא!

לאור זאת, ביאר הגר"א אשכנזי להפליא את דברי המדרש (ויקרא רבה, פרשה יד, ב): 'אשה כי תזריע - הדא הוא דכתיב (איוב לו): 'אשה דעי למרחוק ולפועלי אתן צדק'. ולכאורה מהו הקשר בין שני הפסוקים שהמדרש הסמיכם זה לזה?

אך לדברינו מובנת להפליא כוונת המדרש: כאשר הקב"ה בורא אדם - 'אשא דעי', להתבונן על מה שהוצרך ה' להזהיר אותו 'למרחוק' עוד טרם ביאתו לעולם על ידי איסור אכילת שקצים במיוחד, והוא כדי 'לפועלי אתן צדק' - שעל ידי זהירותו במצוה זו, יוכל הבורא יתברך להצדיק את פועלו, דהיינו: את האדם שה' ברא, וללמד עליו זכות שיוכל להתקיים הלאה בעולם, אף אם יעבור ח"ו על רצון ה'!
ודברי פי חכם חן! (אמרי שפר)

"זאת תורת הילדת לזכר או לנקבה" (ב, ז).

יולדת צריכה להביא קורבנות לאחר שהיא נטהרת. התורה מפרטת: "ובמלאת ימי טהרה לבן או לבת תביא כבש בן שנתו לעולה ובן יונה או תור לחטאת... זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה". לאחר מכן ממשיכה התורה: "ואם לא תמצא ידה די שה" - אם היא עניה, "ולקחה שתי תורים או שני בני יונה אחד לעולה ואחד לחטאת".

נשאלת השאלה - מדוע מסכמת התורה: "זאת תורת היולדת", לאחר שהיא מפרטת רק את קורבן היולדת העשירה? הרי גם היולדת העניה נכללת ב'זאת תורת היולדת'!

מכאן ראה - **אמר רבי שלמה קלוגר זצ"ל,** שבדרך כלל יולדת מתעשרת, ובאפשרותה להביא כבש! חז"ל אמרו בגמרא בנדה (דף לא): "זכר - זה כר". כשנולד תינוק הוא מביא איתו את כיכר הלחם שלו, את העריסה, את המטרה... הכל מגיע עם הילד מלמעלה!

מה שהתורה מפרטת אח"כ - "ואם לא תמצא ידה", הוא מקרה רחוק ונדיר, ואינו נוגע למרבית היולדות.

על פסוקים אלו הקשה רבי לייבוש חריף זצ"ל קושיה נוספת: מדוע אומרת התורה: "ואם לא תמצא ידה די שה", הלא לאשה אין משלה כלום, וכל רכושה הוא משל בעלה, אם כן צריך להיות כתוב: 'ואם לא תמצא ידו'.

הוא תירץ, ש'לא תמצא ידה' מתבטא בזה שהיא לא זכתה להינשא לבעל שיש לו ממון.

נמצא, אפוא, שיש להתפלל ולבקש גם על כך שתזכה הבת להינשא לבעל בן תורה, וגם שיהיה לו כדי מחסורו ושלא תיפול בגורלו של העני, שכן כגורל הבעל כן גורלה של אשתו.

ר' משה? דקות ספורות קודם לכן הרהר בכך שתכף יצטרך לשבור את הצום, ואוכל אין בידו. הוא היה רעב מאוד אחרי שעות של עמידה על הרגליים ושכנוע של מוכר כרונוני, בגרון ניחר. כיוון שבטנו כבר אותה ותבעה את ריקנותה הוא עדיין לא היה מורגל בצומות, רצה להכין מזון לרגע שבו יהיה מותר לו לאכול, שלא יצטרך להמתין. ברגע של הפוגה מלחץ רוכשי הכרטיסים, הוא נטש את דוכנו למספר דקות ונכנס אל אחת מחנויות המזון הסמוכות לקנות חבילת ופליה חדשה או מאכל אחר.

באותה שניה אירע הופלצו מטרים ספורים מהדוכן! הדוכן שלידו ניצב, נוגב בפרסי מתכת. אחד מהקונים שהמתין לו שם נפצע קשה בידו, ור' משה לא נפגע כלל!!! הרסיסים שהתפזרו ברדיוס רחב לא הגיעו אל תוך החנות שבתוכה שהה בשניה של הפיצוץ. בזכות חבילת הוופלים שנתן לאיש מסכן, הוא נאלץ לעזוב את המקום ולקנות לעצמו משהו חילופי לאכול. בזכות הצדקה והחסד, הוא נאלץ להימלט על נפשו. אבל השמחה על הס הפרטי שלו התערבבה עם רגשותיו הקשים על נפגעי הפגיעה הקשה. הטראומה הקשה, המראות והנפגעים לא הניחו לו לחזור אל המקום במשך מספר חודשים.

בימי הקיץ התקיים בגני התערוכה יריד, ור' משה הציב במקום את דוכנו החדש שלו. אלפים רבים הלכו ובאו באותם ימי התערוכה, חלקם פקדו גם את דוכנו. באחד מאותם ימים עמוסים נגשה אל הדוכן שלו אישה בוכה בקול גדול, ואינה מצליחה להירגע. "מה קרה?", שאל משה מופתע. בקול קרוע ובבכי חסר מעצור היא התייפחה: "מה, אתה חיי? אני גרה בדיוק מפיל הדוכן שלך, שיהי ברוחב דייגונף. כאשר אירע הפיצוץ הנורא, ראיתי את הכול פרוש מתחתיי: הרוגים, פצועים ודם שפוך. הדוכן שלך היה ממש מטרים מהמקום, והייתי בטוחה שקרה לך הגרוע מכול, אפילו הכי שא שלך היה מוכתם בדם.

אחר כך לא חזרת למקום, וזה חיזק אצלי את הוודאות ששפגעת באותה תופת נוראית. והנה פתאום הבחנתי בך ושפספתי עיניים כלא מאמינה. אתה כאן חי וקיים!", בכתה בדמעות של שמחה.

משה ידע וגילה לחבריו את סודו. בעל הס הכיר היטב בניסו, וידע להניח את האצבע על הדופק: צדקה תציל ממוות.

כישורי המכירה שלו הועברו ממכירת כרטיסי פיס, להשקעה בטוחה שאין בה הימור: איסוף כספים לטובת הישיבה הקדושה "נתיבות עולם" שאליה נקשר. נמנותו בכניסה ל"נתיבות עולם" לצד הקופות, נחרטה אצל רבים בלבבות.

אותה צדקה העניקה לר' משה ארבע עשרה שנות חיים נוספות. י"ד שנים שיש בהם אהבת תורה ויראת שמים! הוא הוסיף להתחזק והעפיל במעלות הסולם העולה בית קל. טיפס משלב לשלב, מנדבך לנדבך, עד לאותו ניתוח שהסתבר והוליך את האיש היקר לבית עולמו. (אמונה שלמה - שמות)

ורעב באופן מיוחד. פניו היו צבועים בחיורון צורם ומדאיג, ומצבו מעורר רחמים. הוא סימן לר' משה כי הוא רעב, וכאמור גוון פניו שהיה כלובן פני בר מיון העיד כי דבריו כנים ואמיניים. בתחילה סבר משה להעניק לו סכום כסף שיקנה בזדירות מנת אוכל באחד הקיוסקים הצוורים באזור, אבל האלמוני משך בכתפיו. בעיניים זועקות הוא הצביע על חבילת הוופלים, שבצבצה מכיסו של בעל הדוכן.

מהעניינים עלתה שוועה. ר' משה לא חשב הרבה ומסר לו את חבילת הוופלים ששכנו לבטח בכיס מעילו. מחשבה עבר בראשו: "הלא זה האוכל שהבאת אתך. מה תאכל אתה עוד מעט, כשיסתיים הצום?", ניסה היצר הרע לשכנע, למנוע. אך הוא דחה את המחשבה הרעה והסיט אותה בנחישות. מראהו של האלמוני לא הותיר מקום לספקות וללבטים. הוופלים עשו את דרכם אל בטנו של האלמוני בטרף בולמוסי. הצבע החל לחזור לפניו וגם משה חזר אל דוכנו, ממתין לקונים שטרם הגיעו.

אותו יום כאמור היה ערב פורים. התנועה הייתה רבה, עירנית, ועוברים ושבים מיהרו אל מרכז הקניות הגדול הממוקם בסמוך. "דיזיגונף סנטר" היה מקום הומה גם בסתם יום של חול. אבל באותו יום זה בלט שבעיניים. היה זה יום של שמש ועלילות. שערות בני נוער מחופשים נהרו אל המקום.

אך לפתע בבת אחת, השתנה הכול. מחבל מתאבד, חבר בארגון החמאס, נשא מטען חבלה גדול ורב עוצמה במשקל עשרים ק"ג, שהכיל מסמרים וחלקי מתכת שנועדו להגביר את התופת. לאחר הריגתו של "המהנדס" יחיא עייש, ימח שמו זכרו, ביקש ארגון המוות להוציא לפועל פיגוע נקמה על הסרתו של רב המרחצים מרשימת המבוקשים החיים.

המחבל הוברח מעזה דרך מעבר קרני. משהגיע לתל אביב ניסה להיכנס אל מרכז הקניות ההומה. בגלל האבטחה בכניסה לקניון הוא נסוג והחליט לפוצץ את עצמו על אי תנועה במעבר חציה באמצע הרחוב בצומת ההומה של פינת הרחובות דייגונף - קינג ג'ורג'.

בתוך המולת הרחוב הוא הבין שאיש לא שם לבו אליו. כך המתין לרגע קריטי בו יצטברו ברחוב מספר גדול של עוברי אורח, רעה שלא איהר לבוא. השלווה הופרה על ב'בום' גדול, כשהמרחצב ביצע את תוכניתו השטנית והזדונית ופוצץ את עצמו יחד עם כל העומדים במעבר החציה.

האסון היה גדול. בבת אחת נגדעו חיים. שלושה עשר איש נהרגו, ה' יקום דמם. מאה עשרים וחמשה נפצעו, רובם באופן קשה, וכאלו שנפצעו רק קל יותר, היו מוטלים חסרי אונים על הכביש והמדרכות. הקולות העלזים פינו את מקומם לזעקות שבר שהתערבו ביללות הסירנות. אנשי עזרה ראשונה התערבו באנשי זק"א ובאנשי חסד של אמת. אזעקות רכבי הביטחון וההצלה רק הוסיפו למראה הנורא שהתרחש ולרקע הקשה.

את הסיפור הבא שמעתי מפיו של הרב משה סחייק שליט"א, שנתן קיום לדמותו של הגיבור במאמר שפירסם, ואני אישית הכרתי את האדם שעליו מסופר הסיפור - הרב משה לב זצ"ל, שנקלח מאתנו לפני כשלוש שנים, לאחר ניתוח שהסתבר, יהיו הדברים לעילוי נשמתו.

העוברים ושבים ברחוב דייגונף בתל אביב הכירו את הדוכן הקטן שמול הסנטר. מדי יום היה נפתח בשעות הבוקר, ולידו ניצב בחור חביבי וחייכן. טוב לבו של הגיבור, בתוספת חוש מכירה מפותח, גרמו לרבים להגיע לדוכן זה של מפעל הפיס. זה היה דוכן אחד מיני רבים, אך כל דוכן והסיפור שלו. מי אינו מכיר את הקונים העתיקים, בעלי האמונות התפלות שיש להם נוסח לכל מספר. והם לא יתייאשו לעולם. הם אף ישכנעו אותך כי הסיכוי יאיר להם פנים, דווקא בדוכן של פלוגי ועל ידי מוכר פלמוני.

גם למשה, המוכר החביב, היו קונים קבועים. **דבר לא היה מונע בעדם להגיע אליו בשעה קבועה ביום בשבוע.** גשם זולף או שמש קופחת לא יעצרו אותם בדרכם אל הדוכן "שלהם".

סיפורנו מתחיל עם בוקר, כאשר משה עמד לצאת בדרכו אל הדוכן. בדרך כלל, הכין לעצמו את הסנדוויץ, אי אילו מיני מתיקה, ואת היתר היה משלים באחת ההנחיות שהיו בקרבת דוכנו. משום מה, הפעם בטרם יצא מהבית הגיעה אחותו ובידה חבילת וופלים. במילים כמו של אמא היא הפצירה בו שיקח אותם עמו: "זה משהו אישי שמבטא את הדאגה שלי ואת הערכה שלנו אליך".

באותם ימים ר' משה החל להתחזק ביהדותו ובשמירת המצוות. הוא הלך והתקדם בצעדים גדולים, ואותו יום תענית אסתר היה. הוא ידע שלא יאכל, ואין טעם לקחת את האוכל עמו. אבל האחות ביקשה, והיא באה במיוחד. כהרף רגע הביזקה בו מחשבה: "שיהיה לי במה לשבור את הצום." "תודה", אמר ולקח את חבילת הוופלים.

הוא תחב אותם לכיס מעילו ויצא לדרך. כפי שספרנו, לכל דוכן יש את הדמויות הקבועות השייכות אליו. גם למשה ידידו היו מלבד הקונים המתחלפים עוד כמה אנשים שנקשרו בו ובדוכנו. אחד מהם היה אדם ללא זהות ולא בית ומשפחה. הומלס, נטול קורת גג, שכל רכשוו הסתכם במזון מתפורר שאותו היו פורש בצדי דרכים, ומתגולגל עליו כשהוא נרעד בקור או סובל מהחום הכבד. בין משה והאלמוני נטוו ברבות הימים קשרים מיוחדים. מדי פעם היה מחוסר הבית פונה למשה ומבקש ממנו באלם קול דבר מה. במרבות המקרים, רק העיניים העצובות דיברו בשתיקה מתחוננת. ר' משה, שכאמור היה טוב לב, היה משתדל לעזור לו ולמלא את בקשותיו של האיש שאפילו לא ידע את שמו. בדרך כלל, היה מעביר לידי מספר שקלים, כדי שיוכל להחיות בהם את נפשו.

באותו יום בו עוסק סיפורנו, ניגש משה ללא תכנון מוקדם אל המזרן, ושם לב כי האלמוני נראה תשוש

פנינה לשבת בענייני הלכה ואגדה

מדוע האמורא רב היה חותם בצורת דג?

הזבין בכמה דוכתי (גיטין לו, פז: ועוד) שהאמורא רב היה חותם את חתימת ידו בצורת דג. ויש להבין מה הסיבה לכך.

הרשב"ם בבבא בתרא (קסא:) כתב, "והמפרש טעם אמאי צייר כוורא... אינו אלא טועה, ושמא על שם מעשיהם, זה [רב] נהג לאכול דגים... וסימנא בעלמא היו עושים".

הוקשה בשו"ת ריב"ם [יוסף בן מאיר] שנייטון זצ"ל, (תלמידו של רבי נתן אדלר זצ"ל, הו"מ סי' ט' ד"ה ומה), "הלא מסתבר שהאמורא רב שהיה נקרא 'רבינו שבבבל', ינקוט מאכל האהוב לו לסימן בידו בפרסום, ולא אפילו איש נבדק רק קצת אינו ועשה כן, וכל"ש רב החסיד הענינו וכו'".

וכתב, הלא דמאי היה נוהג לאוכלם בשבתות, וכן בחול, מטעם הכמוס עימו, ורמז בזה או לעינא פקייחא (של הקב"ה על עמי", כעין הדגים שפקוחות תמיד), או כדגים הנאחזים במצודה ושאר טעמים דומים המפורשים בספרי מפרשי האגדה.

ובמהרש"ל בחכמת שלמה (בי"ב שם) כתב כע"ז, שרב היה נוהר ומדקדק באכילת דגים גדולים לכבוד שבת, כדאיתא בשבת (קיה:). ע"כ. ועשה כן, בכדי לזכור ולייקר את השבת.

ביאור נוסף כתבו בתוס' חכמי אנגליה "י"ל מכת" ע"י מכון - גיטין לו, וז"ל: "רב צייר כוורא, דכתיב (בראשית מו, טז) 'וידגו לרוב', כמו רב'. ולכא' כוונתם לומר בדרך רמז, דכתיב 'וידגו לרב', חסר וא", ויש אם למסורת, וכאילו כתיב רב. אמנם, רב עצמו סובר 'יש אם למקרא' (כריתות ז:).

משולחנו של העורך

וביעב"ץ (גיטין לו), ביאר, ש'היה עושה זאת משום עין הרע'. והיינו, בדגים אין הרע הרע שולטת, כי הם מכוסים במים (ב"ב קיה: ועוד, וע"ש ב'תורת חיים' בביאור הענין).

ולדברי העיב"ץ יש לעיין, מדוע דוקא רב עשה כן, ולא כל אמורא אחר?

ונראה בס"ד לומר, שרב לשיטתו בגמ' ב"מ (קז:) שם נחלקו אמוראים בביאור הפסוק "והסיר ה' ממך כל חולי", במה הפס' עוסק. רב סובר, שהפס' מדבר על עין הרע, כי רב נכנס לבית הקברות, עשה מה שעשה וראה שתשעים ותשע מהם מתו מחמת עין הרע, ואחד כדרך כל העולם (ע"ש ברש"י ובגליון).

לפי זה מובן נפלא, שזו היתה דעת רב שחשש כ"כ מעין הרע, ולכן חתם בצורת דג.

נמצא בבידוד? זה הזמן ללמוד בבית!

ש"ס, טור שני"ע, רמב"ם וכו' - במחירים הזולים בארץ (לטיסם בלבד). מתחרה בכל הצעת מחיר. משלוחים לכל הארץ.

058-3267106

לעילוי נשמת דיאל הכמת בן דוד, אליהו בן חנה יונה, הרה"צ אילערו בן מנוור זצוק"ל, שושנה פורן בת טאוס, יעל בת רבקה, חנה יונה בת רומיה, פרבין נמכי בת עוסניאן, שולמית חווה בת הר"ר רפאל ז"ל, שושנה רוז בת שלום, דני בן מהרי.

לזיווג הגון רבקה בת דבורה

לרפואת איתמר שריה בן עדיה, ראובן בן שרה, הראל עמישי בן אורה אביגיל, נסים בן חיים, מוניה בת פרבין נמכי, אביעד מאיר יהודה בן עדיה, אברהם בן מזל, בתושת"י

העלון מוקדם להצלת בוד"ו יש בן אילה, רחמים בן מוניה, עידן וילך בני מרים, משפ' מנצור וכל התומכים והמסייעים בהפצה, יהודה בן מרגו, משפ' מאיר, איליהו בן אילה, אלעזר רפאל בן ברכה בכל העניינים